

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14504310>

AKADEMIK LITSEY O‘QUVCHILARI BILAN INGLIZ TILI DARSLARIDA VIDEO MATERIALLARDAN FOYDALANISHNING AYRIM METODLARI

**Raximova Ozoda Ixtiyor qizi,
Turabova Zarina Uktamovna,
Davronova Shahnoza Shahzod qizi,
Azizova Dilshoda Abduxafizovna**

(IIV Samarqand akademik litseyi “Tillarni o‘rganish” kafedrası o‘qituvchilari)

***Annotatsiya:** Mazkur maqolada ingliz tili fanidan dars jarayonida video materialdan foydalanish usullari, o‘qituvchi va o‘quvchi uchun kerakli bo‘lgan ayrim tavsiyalar berilgan.*

***Kalit so‘zlar:** dars, tasvir, bilim va ko‘nikmalar, pedagogik maqsad.*

Atrofimizni o‘rab olgan kundalik tasvirlarning mavjudligi til o‘rganishda, o‘quvchi uchun nimanidir ko‘rish va xis qilish shunchaki aniq va tabiiy faoliyat bo‘libgina qolmay, balki ta’lim berish maqsadi bo‘lishi kerak. Tasvir biror jamiyatning madaniy jihatlarini aniq ko‘rsatish bilan muhim bo‘lib, o‘quvchilarga tushunish va xis qilishni o‘rganishiga yordam beradi.

Video o‘quvchida hamdardlik keltirib chiqaruvchi vositadir. Hamma videolardan foydalanish mumkin, ularni namoyish qilayotgan vaqtda o‘quvchidan murakkab lingvistik xujjat darajasi sifatida emas, balki ularga tushunarli tilda so‘rash kerak. Quyida sizning e’tiboringizga videodan foydalanishning turli usullarini keltiramiz:

1. Video bilan ishlashning umumiy maqsadlari.
2. O‘quvchilarga bilim va ko‘nikmalarni egallashni o‘rgatish.
3. Pedagogik maqsadlarni o‘z o‘rnida ishlatish - kerakli vositalar- video jixozlari.

4. Tarmoqqa ulanish zaxiralari.

1. Video bilan ishlashning umumiy maqsadlari

Ingliz tili darslarida video materiallar ustida ishlash o'quvchini kuzatish, baholash, tanqid qilish va ko'rgan materialini muhokama qilishiga xizmat qiladi.

Namoyish qilingan asl xujjatlarga ko'z yugirtirib rasmlarni, tovushlarni, madaniy vaziyatlarni o'rgatadi. O'quvchining tassavvurini rivojlantiradi, oldindan ko'ra bilish va o'ylab topish, faraz qilishga o'rgatadi. O'quvchiga yaratish, qayta tuzish, hikoya qilish, tahlil qilish qobiliyatini taqdim qiladi. Ayniqsa video material zaxirasidan foydalanish o'quvchiga o'z bilimlarini yangidan yaratish imkonini beradi.

2. O'quvchilarga bilim va ko'nikmalarni egallashni o'rgatish

1 O'z tahliliy xislarini ishga solish. Manbaalar, materiallar, ma'lumotlarning turli xilligini bilishyu Tasvirlarni farqlash (tasvirlanishi, nutqi, tushuntirish) ni, saralashni, bilish, ma'lumotlarni ketma-ketligiga e'tibor berishni bilish.

2 Ma'lumot va xujjatlarni o'qishni bilish.

Xujjat va manbaani turini aniqlashni bilish;

Ko'rgan va eshitganlarini tasvirlashni bilish;

Foydalanilgan leksik materiallarni tushunish;

Materiallarni turlarini aniqlashni va ularni g'oya yoki harakat bilan bog'liqligini aniqlashni bilish.

3 Mos keluvchi fikrlarni ifodalashni (yozma va og'zaki ravishda) bilish.

Video materialda ko'rgan va eshitganlari bilan bog'lab o'z xis-tuyg'ularini ifodalashni bilish;

Xujjatda ko'rgan voqealarni xulosa qilishni bilish;

Ko'rganlarini tushunish, og'zaki hamda yozma bayon qilishni bilish;

O'z fikrini yozma hamda og'zaki asoslashni bilish;

O'z fikrini yozma hamda og'zaki tahlil qilishni bilish;

4 Video material mavzusini faraz qilishni rivoshlantirish.

Berilgan vaziyatning sabablarini tasavvur qilishni bilish;

Voqelikni davomini faraz qilishni bilish;

Ko'rgan vaziyatlari haqida so'zlab berishni bilish.

Pedagogik maqsadlarni o'z o'rnida ishlatish.

Video materialdan foydalanish chog'ida doimo biror pedagogik maqsad nazarga olinadi, yoki undan o'quvchilar tushungan, tahlil qilgan, tasvirlagan narsalarini qayta ishlatishlari uchun biror loyihani yo'lga qo'yish maqsadida ham foydalaniladi. Bu manbaa keyinchalik o'tiladigan mavzu to'g'risida bahs yuritishga ham turtki bo'lishi mumkin.

Qanday manbaalardan foydalanish mumkin?

Xujjat, reportaj, ob-havoni taqdim qilish; Yozib olingan kundalik axborot ; Teleko'rsatuvdan parcha; Teleserial yoki tanlab olingan parcha; Biror shaxsdan olingan intervyu; Qisqa xabarlar; Filmlardan parchalar; Videokliplar; Multfilmlar; Reklamalar; Tele o'yinlar; Tarmoqqa ulanish zaxiralari.

O'qituvchi darslarida video materiallardan foydalanish uchun hamma kerakli texnik vositalarni hozirlab qo'yishi kerak va ulardan to'g'ri foydalanishni o'zlashtirib olishi kerak.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, darsda video hamda ko'rgazmali usullardan foydalanish juda samarali hisoblanadi, o'quvchiga oson va tez o'zlashtirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Аверкиева Л.Г., Чайка Ю.А. ISSN 1997-2911 Филологические науки. Вопросы теории и практики, № 1 (8) 2011.
2. Потапова Р.К. Новые информационные технологии и лингвистика: учеб. пособие. - М.: КомКнига, 2005.
3. Владимирова Л. П. Интернет на уроках иностранного языка. ИЯШ, №3, 2002. С. 33-41.
4. Пахомова Н. Ю. Компьютер в работе педагога М., 2005, с. 152-159.

5. Петрова Л.П. Использование компьютеров на уроках иностранного языка -потребность времени. ИЯШ, №5, 2005
6. Галскова Н.Д. Никитенко З.Н. Чет тилларни ўқитиш назарияси ва амалиёти. Бошланғич мактаб: услубий қўлланма.-М.: Айрис-пресс, 2004.
7. Сергеева, Э. С. (2020). Приём понимания как один из способов интерпретации художественного текста. *Academic research in educational sciences*, (4).
8. Shayxislamov, N. (2021). Oquvchilarning yozma savodxonligini oshirishda yozma ishlarning orni. *Scientific progress*, 2(1), 1659-1664.
- 9.. Dehqonov I.T. (2022). Nutqiy etiket birliklari (frantsuz va o‘zbek tillari misolida). *Ijodkor o‘qituvchi*. 2(23), 222-226.